

steno napisati dal, zopet zbríše, ináče bodo oni sé vsemi štiremi na to delali, da nikdo izmed njihovih njemu čez prag več ne pride. Da se reši iz škripca, izpolni njim dobrodušni gostilničar liberalno željo in dal je pobeliti 9 črnih črk; in zdaj se njim zopet srce smeje. Slavna bitka je dovršena, kako pa bo se vreteno dalje sukalo, bomo vendar v kratkem ovarali.

Nekdaj, ne spominjam se več gde in kdaj, čital sem, da je v našem mestu pre tajni odbor za požidovanje starodavnega kristijanskega Ptuja. Jeli to res ali je samo pravlica, ne morem zanesljivo povedati; zdi se mi pa, da prej ko ne, kajti brez posebne podpore bilo bi skoro nemogoče, da bi se Abrahamovi potomci tukaj tako vzdavno množiti in vgnjezditi zamogli. To pa gotovo vem, ko bi se ono tajno društvo kde koder na sredini mesta javno ustanovilo in s črkami na meter velikimi iznad svojih prostorijah napisalo postavim: „Centralverein zur Verjudung von Pettau“, bodite prepričani, tukajšnja velikonemška svojat, koje je devet, komaj na pedenj dolgih črkic „Čitalnica“ hujše bodalo ko trn v peti, nebi ni beknola proti obstanku in javnemu delovanju takega „Centralferajna“. Samo če čedno slovensko društvo na svojih tleh napravi kako domorodno veselico, onda prekipi žole tukajšnjim velikonemškim šinkovcem in koj so po koncu. Povrnivši se k židovom, naj rečem, da po mojem mnenju židovje v poprek niso ravno gola kuga, kajti če kmet nikder prodati ne more, gre nazadnje k židu, ta vse kupi, in kaj je glavno, našteje gotove denarje. Res pa je, če židov kako reč kmetu navidežno boljše plača, ga po drugi strani dvogubno znori, kajti židov slabo mara za našo prislovico: „pravična mera in vaga v nebesa pomaga“. Rekel sem, da pravi židov gotov cvenk našteje, kristijanski židovje pa ne. Tako je na primer lanskega leta, ko je bila vinska razstava, nek tukajšnji kristijanski žid kupil od poštenega kmeta iz sv. Andraševske župnikovine štrtinjak izvrstne kapljice, plačal je pa revežu tako rekoč po groših in denešnji den še mu 8 fl. dolži. No bodi si temu, kakor mu drago, samo edno vam povem ljubi slovenski kmetje: ne posojte si od židov denarjev in čuvajte se kod žerjavega pekla pri njem bodi si kako blago na kredo jemati, ampak plačujte mu vse nasproti, kakor vam plačuje, da vas ne dobi v svoje kremplje, onda ste zgubljeni, kajti kdor se na ta način z židom vplete, taisti se v kratkem odtira brez vse milosti od rojstnega doma in ognjišča. To si dobro zapomnite!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vendar enkrat se je upalo novo ministerstvo sklicati novi državni zbor. Znamenito tukaj je, da so tudi česki poslanci prišli, ki so celih 13 let izostajali in zarad tega veliko volitvenskih nadlog od strani gosposdujočih nem

ških liberalcev imeli pretrpeti. Glavno vprašanje sedaj je, kdo bo predsednik? Ali Nemec ali Slovan, ali liberalcec ali konservativec? Ministra Horst in Chertek sta stopila k nemškim liberalcem. Bodi jima! Slovenci na Kranjskem so pravo zadeli, da so Cherteku rekli: srečno! ko je pri njih hotel izvoljen biti. Čuditi pa se moramo avstrijskemu prebivalstvu, da je po očivestnem slabem gospodarstvu liberalizma vsakako še 161 liberalcev izvolilo v državni zbor; med temi je Duhač, Pauer, Wurmbrand, Karneri, Forregger, celjskega opata Wretschko-ta izvoljenec, Reehbauer, Lohninger, koroški Wran, Laks in Ottič, Pajer, Vidulič, in — Koronini. Pozabiti ne smemo, kako so zvečinom katoliški naši bratje Poljaki te dni v Krakovem obhajali sijajno 50letnico svojega najuspešnejše pisočega prijatelja Kraševskega. Velika tolažba slovanskemu srcu bilo je tudi to, da so odličnejši moževi vseh slovanskih rodov blagemu Kraševskiju čestitali, ali osebno, ali pismeno. To je tem večje pomenljivosti, ker se tako led taja med Poljaki in jihovimi slovanskimi brati in se je nadjati, da bodo vsi slovanski narodi v Avstriji složneje postopali zoper svoje narodne neprijatelje: Nemce in Magjare.

Vnanje države. Dnes je odložil grof Andrassy ministerstvo naših zunanjih zadev. Hvala Bogu, rajši so nam 4 nemški ministri, kakor pa en sam magjarski. Ko bi bil Andrassy še dalje ministroval, bi se brščas Avstrija v kratkem uže z Rusijo sprla. Turški vojaki zraven naših v Plevljah nastanjeni niso več prijazni tako, kakor sprva. Srbski knez Milan došel je iz Niša nazaj v Belgrad, kder je bil sijajno sprejet. To si je res zaslužil, ker je srbski narod tako modro vodil v turško-ruske vojke in Srbijo skoro za polovico povečal. Mladi bolgarski knez je bil v Bukareštu ter obiskal kneza Karola. Po novinah je se glas raznesel, da namislijo balkanski vladarji zvezo napraviti med seboj, da bi se obranili vsakega neprijatelja. Zvezala bi se torej Rumunija, Bolgarija, Srbija, Črnagora in menda tudi Grecija. Rusi delajo prekop od Kaspijskega do Črnega morja; dalje hočejo reko Amur-darja napeljati skoz Turkmensko pustinjo v Kaspijsko morje; tako bi se ladijam pot odprla v sredino Azije do Himalajskih gorá ob meji bogate Indije; Angleži bi zgubili velik del sedanje kupčije. Zoper Nemce ruski časniki vedno bolj srdito pišejo; slišati je, da ruski car namisli obiskati letošnjo zimo Francosko. To bo zopet Bismarka hudo zadelo, tem bolj, ker se Francozi čedalje več upajo zoper njega. Svojo vojsko so zopet popolnem popravili in jo še pomnožili, proti Nemčiji pa od Belgije do Švicarske potegnili dve vrsti velikanskih šane in nasipov, kder je vse polno kanonov. Menjši sosedi, Belgija, Holandija itd., ki se Bismarka bojijo, uže močno zaupavajo zopet na ukrepljeno Francosko. Mladi španjski kralj je vdovec in snubi avstrijsko princesinjo Kristino. Pozimi meni biti poroka. Toda

Bog vé, ali bo on še takrat španjski kralj. Kajti po vsej deželi vre samih republikancev, ki hočejo kralja pregnati in proglasiti španjsko republiko. Francozi jih baje podpirajo, ker Bismark s kraljem drži. Angležem v Afganistanu preti nova nesreča. General Roberts je skoz sotesko Suturgardam splezal in začel marširati v Kabul, toda sedaj so mu Afgani prišli v soteski za hrbet in ga odrezali od Indije. Ako ne dojde kmalu pomoči za njim, utegne biti uničen s vso armado vred.

Za poduk in kratek čas.

Kamnica.

(Krajepisno-zgodovinska črtica.)

I. Malo uro hoda od Maribora proti severozapadni strani na levem bregu Drave, na desni strani Kamniške grabe in na koncu hribov, ki se tu naglo k Dravi ponižajo, leži prijazna ves Kamnica. Ime je brez dvombe slovenske korenike. Ker se v listinah 11. stoletja nahaja to ime v oblikah „Caminiz“ in „Gamniz“, moremo zdaj pisati Kamnica, čeravno ljudstvo zavoljo ležjega izgovarjanja navadno reče Kam'ca ali celo Ka'n'ca. To izgovarjanje je menda bil vzrok, da nekteri pišejo Kamca, ki se izpeljuje iz iste korenike, kakor Kamnica in pomeni divjo kozo, nemški Gams. Divja koza na strmi pečini je tudi vaški grb, ki še je vzdian farovžu nad nekdanjimi velikimi vratmi.

Občina Kamniška obsega 881 plugov zemlje, na kateri je 118 hiš in 726 duš. Po slovenskem Štajerju je ta občina znana po „Kamškem strahu“, ki je okoli 16 let tu prebival in ne le občino, ampak celo okolice strahoval.

Fara Kamniška šteje 2680 duš in obsega razun Kamnice še občine Rožbah, Brestenico (Tresternitz), Jelovec, Mittelberg (Sredma) in deloma Sober. Farna cerkev posvečena sv. Martinu je bila prvotno zidana v gotiškem slogu, kar še pričajo podporni stebri in šiljasta okna, ki pa so zdaj večidel zazidana ali predelana. V pretečenem stoletju je bila namreč tudi ta cerkev brez ozira na stavbeni slog tako ponovljena, da so šiljasta okna predelali v štirioglata, obok pa tako nizko spustili, da zdaj zazidani šiljasti oboki oken segajo črez sedanjí strop. Nektera okna so pa celo zazidali. Kedaj da je ta cerkev postavljena, nam ni znano; na izhodni strani prizidana kapela sv. Rešnjega Telesa je gotovo poznejšega početka, kakor cerkev, ker se l. 1697. imenuje nova kapela, menda nalašč postavljena za bratovščino Rešnjega Telesa, katero so Sekovski knezoškof Janez Marko 17. aprila 1654. ustanovili in papež Klement XI. 14. decembra 1712 s privilegiji obdarili. Cerkev ima 5 altarjev: prednji altar sv. Martina, in tri stranske: sv. Lucije, sv. Mihala in sv. Rešnjega Telesa. Vsa cerkev je prav okusno na presno izmalana. Pomenljiva je ta

malarija zato, ker je presbiterij ali celo polovico cerkve pred blizu sto leti naslikal župnik Mihal Čuk, o katerem nam grobni kamen na cerkvi to-le poroča: Hic situs est adm. R. D. Michael Tschuck, parochus in Gams annos XXIII., decessit plenus meritis LX. aetatis annorum die II. (?) Maji MDCCXCV. Na enaki način, kakor župnik Čuk prednji del, je neznan slikar zmalal zadnji del cerkve. Leta 1868 je malar Brolo malarijo ponovil in znova zmalal kapelo sv. Rešnjega Telesa. V zvoniku so trije zvonovi, najstariji je vlit l. 1600.

Mesto altarja sv. Mihala in sv. Lucije ste morale tu nekdej biti posebni kapeli, ker onej sv. Mihala je bil poročil gospod Gašpar Ravnak vinograd, ki je bil l. 1645. za 50 fl. prodan. Kapela sv. Lucije pa je stala kake pol ure od cerkve na bribu, ki se še zdaj imenuje Lucijin brib in je skoro enako visok s hribom sv. Urbana. Ostanke zidovja še se zdaj vidi. Na Lucijino je bila ondi vselej sv. meša. Ker je bil ob Lucijinem pot h kapeli težaven in nevaren in si je nek kaplan res enkrat ного zlomil, prenesli so podobo sv. Lucije v farno cerkev v Lucijin altar, kapela pa je sčasoma razpala.

Proti koncu pretečenega in v začetku sedanjega stoletja je bila Kamnica precej obiskana božja pot. Leta 1759. je Lambrehtinski duhovnik P. Tobias prinesel iz Marije Celje podobo Matere božje, ki je bila slovesno na angeljsko nedeljo v prednji altar postavljena. Vsled tega so ljudje v velikem številu v Kamnico na božjo pot hodili in cerkev imenovali „Malo Marijino Celje v Kamnici.“ Še zdaj jih prihaja toliko, da jih je pri lepem vremenu na predvečer vse polno okoli cerkve in po vesi. Ljudje pravijo, da kdor gre trikrat v Kamnico na božjo pot, ima toliko zaslug, kakor da bi bil šel enkrat v Marija-Celje. Iz zgodovine sta samo dva dogodka, ki se farne cerkve tičeta, omeniti vredna. Dne 2. julija 1528 so bili Kamničani k cerkveni vizitaciji v Maribor poklicani in v zapisniku se bere, da je župnik Niklas Grosman pripeljal 4 duhovnike, župana, 2 cekmeštra in 8 faranov, ki so bili vsi prave vere, župnik se je pritožil, da ljudje ne dajo kaplanom jesti, kedar pridejo k podružnicam, in zapovedalo se jim je, da morajo dati kaplanom jesti ali denarja, kakor je navada, če ne, pa naj kaplan doma ostane. Farani pa so se pritožili, da imajo zdaj le 6 duhovnikov, čeravno jih je prej po 7 bilo in da se župniki prepogostoma menjajo. Sklenilo se je, naj vse ostane, kakor je od nekdej. — Drug važen dogodek je, da so l. 1532. prišli Turki sem in so cerkev in pokopališče oskrunili; zato so oboje 21. oktobra 1535 Lavantinski škof Filip spet blagoslovili. (Konec prih.)

Smešničar 41. Kako jo marsikteri priprost človek zasoliti zna. Kmetič sedi med dvema liberalcema v krčmi. Petek je. Vsi trije obedvajo. „Vi ste osel, da ne jeste mesa“, se zadere eden ob